

МУЛЬТИІДЕНТИЧНІСТЬ У ВІРТУАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

*Пивоварська К. С., Полтавський національний педагогічний університет
ім. В. Г. Короленка*

Реальний світ є структурованим, ієрархічно побудованим, суб'єкт реального світу може бути підданий процедурі «верифікації». Інституціалізованість реальності зводить до мінімуму можливість спонтанних проявів власної ідентичності, редукуючи їх до загальноприйнятих у певному суспільстві. Іншим чином складається ситуація у віртуальних соціальних мережах. Під віртуальними соціальними мережами слід розуміти такі багатокористувацькі веб-сайти, наповненням яких займаються самі учасники, тобто, засновані на технології Веб 2.0. Через їх розмитість, ізоморфність, неструктурованість в них немає механізмів стримування та жорсткого унормування власної самоідентичності. Множинність кіберпростору в організованих за принципово різними правилами віртуальних світах призводить до порушення здатності цілісного усвідомлення свого тіла, «реального простору». Ахім Бюль констатує прискорення процесів фрагментації суб'єкта у віртуальному суспільстві через включення його в безліч принципово різнорідних і не співпадаючих між собою віртуальних світів, які починають заміщати собою «єдину реальність» [1].

Так множинність світів і відповідно фрагментація суб'єкта докорінно відрізняється від звичного реального світу, де людина предстає як більш-менш цілісна. Можна, звичайно, заперечити, що справжня суть може бути прихована чи навіть узагалі відсутня, але для соціальної взаємодії достатньо певного набору якостей, які відповідають виконуваним ролі, та які є сталими для певного суб'єкта. В реальному світі ми констатуємо унітарну самоідентичність, в онлайн-світі – вона перетворюється на мультиідентичність. Це поняття є ключовим для розуміння фрагментації суб'єкта. Кіберпростір дає можливість обрати собі одну чи декілька масок-ролей, які з великою вірогідністю будуть функціонувати як окремі незалежні особистості.

Мультиідентичність не просто є частковим, спорадичним випадком – вона є органічною складовою мережевої взаємодії. Мультиідентичність є очікуваною: у взаємодії з іншими користувачами ми свідомі їх вірогідної фальсифікації. Так звані «фейкові» (від англійського «fake» – «підробка, фальшивка») акаунти настільки поширилися у віртуальних соціальних

мережах, що виник навіть спеціальний термін – «Фейкбук» («Fakebook») – по аналогії із «Фейсбук» («Facebook»), який означає якраз надмірне поширення підроблених сторінок [2, с.84]. Такого роду активність у мережі не може розглядатися як однозначно негативна, хоча би з огляду на специфічність кіберпростору, його нелінійність та множинність. Фрагментованість особистості вписується у загальну постмодерну концепцію.

Фрагментована мережева особистість може формуватися різними шляхами. Перший із них – людина грає певну роль (або декілька) на основі власних бажань, уподобань чи прагнень. Таким чином можна реалізувати ті аспекти, які в реальному світі не можуть бути виражені: від невинних до кримінальних. Часто це відбувається неусвідомлено, а інколи – за допомогою вольових зусиль. Другий шлях формування мультиідентичності – так званий «виріж-і-вклей» («cut-and-paste-personality») [6, с.82]. Його суть у тому, що людина конструює власну ідентичність шляхом запозичення і комбінації різнорідних елементів чужих особистостей. Протистояти таким атакам дуже важко, адже майже неможливо звичайному користувачу прослідкувати, хто копіює його фото чи особисті дані, які він сам завантажив у мережу. Мережі також не можуть з цим боротися. Єдиний захід – попередження про заборону копіювати профайл повністю, але так роблять небагато, більшість використовує окремі частини.

Очевидно, що з фрагментацією суб'єкта у віртуальних соціальних мережах боротися неможливо. Скоріш за все, вона стане такою ж невід'ємною складовою віртуального світу, як і звичні орієнтири – раса, релігія, стать, національність – у індустріальному суспільстві.

Література.

1. Обухов К. Н. «Субъект виртуального общества» А. Бюля: техноцентризм в определении индивида в структурах коммуникативной реальности [Электронный ресурс] / К. Н. Обухов // Социальная онтология в структурах теоретического знания: материалы II всероссийской научно-практической конференции. – Режим доступа: <http://proxima.school.udsu.ru/files/1282401739.pdf>.

1. Fraser, Matthew. *Throwing sheep in the boardroom: how online social networking will transform your life, work, and world* / Matthew Fraser, Soumitra Dutta. - John Wiley & Sons Ltd, The Atrium, Southern Gate, Chichester, West Sussex PO19 8SQ, England. – 2008. – 332 p.